

Cuprins

Cuvânt-înainte	13
Abrevieri	15
TITLUL I. INFRAȚIUNI CONTRA PERSOANEI	17
Capitolul I. Infrațiuni contra vieții	17
Art. 188. Omorul	17
Art. 189. Omorul calificat	26
Art. 190. Uciderea la cererea victimei	35
Art. 191. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii	38
Art. 192. Uciderea din culpă	43
Capitolul II. Infrațiuni contra integrității corporale sau sănătății	50
Art. 193. Lovirea sau alte violențe	50
Art. 194. Vătămarea corporală	55
Art. 195. Lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte	61
Art. 196. Vătămarea corporală din culpă	65
Art. 197. Relele tratamente aplicate minorului	70
Art. 198. Încăierarea	74
Capitolul III. Infrațiuni săvârșite asupra unui membru de familie	78
Art. 199. Violența în familie	78
Art. 200. Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă	81
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului	88
Art. 201. Întreruperea cursului sarcinii	88
Art. 202. Vătămarea fătului	94
Capitolul V. Infrațiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie	100
Art. 203. Lăsarea fără ajutor a unei persoane aflate în dificultate	100
Art. 204. Împiedicarea ajutorului	104
Capitolul VI. Infrațiuni contra libertății persoanei	106
Art. 205. Lipsirea de libertate în mod ilegal	106
Art. 206. Amenințarea	111
Art. 207. Șantajul	115
Art. 208. Hărțuirea	120
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile	124
Art. 209. Sclavia	124
Art. 210. Traficul de persoane	127
Art. 211. Traficul de minori	133
Art. 212. Supunerea la muncă forțată sau obligatorie	138
Art. 213. Proxenetismul	140
Art. 214. Exploatarea cerșetoriei	147

Art. 215. Folosirea unui minor în scop de cerșetorie	150
Art. 216. Folosirea serviciilor unei persoane exploatate	153
Art. 216 ¹ . Folosirea prostituției infantile	157
Art. 217. Sancționarea tentativei	159
Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale	160
Art. 218. Violul	160
Art. 219. Agresiunea sexuală	175
Art. 220. Actul sexual cu un minor	179
Art. 221. Coruperea sexuală a minorilor	186
Art. 222. Racolarea minorilor în scopuri sexuale	192
Art. 223. Hărțuirea sexuală	194
Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private	199
Art. 224. Violarea de domiciliu	199
Art. 225. Violarea sediului profesional	205
Art. 226. Violarea vieții private	208
Art. 227. Divulgarea secretului profesional	214
TITLUL II. INFRAȚIUNI CONTRA PATRIMONIULUI	218
Capitolul I. Furtul	218
Art. 228. Furtul	218
Art. 229. Furtul calificat	229
Art. 230. Furtul în scop de folosință	241
Art. 231. Plângerea prealabilă și împăcarea	249
Art. 232. Sancționarea tentativei	251
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria	252
Art. 233. Tâlhăria	252
Art. 234. Tâlhăria calificată	262
Art. 235. Pirateria	266
Art. 236. Tâlhăria sau pirateria urmată de moartea victimei	270
Art. 237. Sancționarea tentativei	272
Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii	273
Art. 238. Abuzul de încredere	273
Art. 239. Abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor	280
Art. 240. Bancruta simplă	284
Art. 241. Bancruta frauduloasă	288
Art. 242. Gestiunea frauduloasă	295
Art. 243. Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor	300
Art. 244. Înșelăciunea	305
Art. 245. Înșelăciunea privind asigurările	311
Art. 246. Deturnarea licitațiilor publice	315
Art. 247. Exploatarea patrimonială a unei persoane vulnerabile	318
Art. 248. Sancționarea tentativei	322

Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice	323
Art. 249. Frauda informatică.....	323
Art. 250. Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos.....	331
Art. 251. Acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos.....	339
Art. 252. Sancționarea tentativei.....	342
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie	343
Art. 253. Distrugerea.....	343
Art. 254. Distrugerea calificată.....	349
Art. 255. Distrugerea din culpă.....	350
Art. 256. Tulburarea de posesie.....	352
Capitolul VI. Infrațiuni care au produs consecințe deosebit de grave	357
Art. 256 ¹ . Faptele care au produs consecințe deosebit de grave.....	357
TITLUL III. INFRAȚIUNI PRIVIND AUTORITATEA ȘI FRONTIERA DE STAT	359
Capitolul I. Infrațiuni contra autorității	359
Art. 257. Ultrajul.....	359
Art. 258. Uzurparea de calități oficiale.....	364
Art. 259. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri.....	367
Art. 260. Ruperea de sigilii.....	370
Art. 261. Sustragerea de sub sechestru.....	372
Capitolul II. Infrațiuni privind frontiera de stat	375
Art. 262. Trecerea frauduloasă a frontierei de stat.....	375
Art. 263. Traficul de migranți.....	381
Art. 264. Facilitarea șederii ilegale în România.....	384
Art. 265. Sustragerea de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României.....	387
TITLUL IV. INFRAȚIUNI CONTRA ÎNFĂPTUIRII JUSTIȚIEI	391
Art. 266. Nedenunțarea.....	391
Art. 267. Omisiunea sesizării.....	398
Art. 268. Inducerea în eroare a organelor judiciare.....	402
Art. 269. Favorizarea făptuitorului.....	409
Art. 270. Tăinuirea.....	415
Art. 271. Obstrucționarea justiției.....	419
Art. 272. Influențarea declarațiilor.....	423
Art. 273. Mărturia mincinoasă.....	429
Art. 274. Răzbunarea pentru ajutorul dat justiției.....	438
Art. 275. Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri.....	441
Art. 276. Presiuni asupra justiției.....	445
Art. 277. Compromiterea intereselor justiției.....	446
Art. 278. Încălcarea solemnității ședinței.....	451
Art. 279. Ultrajul judiciar.....	454
Art. 280. Cercetarea abuzivă.....	457
Art. 281. Supunerea la rele tratamente.....	462
Art. 282. Tortura.....	467
Art. 283. Represiunea nedreaptă.....	472

Art. 284. Asistența și reprezentarea neloială.....	477
Art. 285. Evadarea.....	482
Art. 286. Înlesnirea evadării.....	487
Art. 287. Nerespectarea hotărârilor judecătorești.....	492
Art. 288. Neexecutarea sancțiunilor penale.....	504
TITLUL V. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE ȘI DE SERVICIU	510
Capitolul I. Infrațiuni de corupție	510
Art. 289. Luarea de mită.....	510
Art. 290. Darea de mită.....	524
Art. 291. Traficul de influență.....	532
Art. 292. Cumpărarea de influență.....	540
Art. 293. Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia.....	545
Art. 294. Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia.....	546
Capitolul II. Infrațiuni de serviciu.....	549
Art. 295. Delapidarea.....	549
Art. 296. Purtarea abuzivă.....	557
Art. 297. Abuzul în serviciu.....	562
Art. 298. Neglijența în serviciu.....	569
Art. 299. Folosirea abuzivă a funcției în scop sexual.....	574
Art. 300. Uzurparea funcției.....	577
Art. 301. Conflictul de interese.....	580
Art. 302. Violarea secretului corespondenței.....	589
Art. 303. Divulgarea informațiilor secrete de stat.....	598
Art. 304. Divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice.....	602
Art. 305. Neglijența în păstrarea informațiilor.....	606
Art. 306. Obținerea ilegală de fonduri.....	610
Art. 307. Deturnarea de fonduri.....	616
Art. 308. Infrațiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane.....	621
Art. 309. Faptele care au produs consecințe deosebit de grave.....	624
TITLUL VI. INFRAȚIUNI DE FALS	628
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori.....	628
Art. 310. Falsificarea de monede.....	628
Art. 311. Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată.....	635
Art. 312. Falsificarea de timbre sau efecte poștale.....	641
Art. 313. Punerea în circulație de valori falsificate.....	645
Art. 314. Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori.....	651
Art. 315. Emiterea frauduloasă de monedă.....	656
Art. 316. Falsificarea de valori străine.....	659
Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare	661
Art. 317. Falsificarea de instrumente oficiale.....	661
Art. 318. Folosirea instrumentelor false.....	667
Art. 319. Falsificarea de instrumente de autentificare străine.....	671

Capitolul III. Falsuri în înscrisuri	674
Art. 320. Falsul material în înscrisuri oficiale.....	674
Art. 321. Falsul intelectual.....	680
Art. 322. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată	685
Art. 323. Uzul de fals	690
Art. 324. Falsificarea unei înregistrări tehnice	695
Art. 325. Falsul informatic.....	699
Art. 326. Falsul în declarații.....	705
Art. 327. Falsul privind identitatea	711
Art. 328. Infracțiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin	718
TITLUL VII. INFRAȚIUNI CONTRA SIGURANȚEI PUBLICE	719
Capitolul I. Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate	719
Art. 329. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă	719
Art. 330. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă.....	725
Art. 331. Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe	728
Art. 332. Distrugerea sau semnalizarea falsă.....	732
Art. 333. Accidentul de cale ferată	736
Capitolul II. Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice	738
Art. 334. Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat	738
Art. 335. Conducerea unui vehicul fără permis de conducere	748
Art. 336. Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe	756
Art. 337. Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice.....	764
Art. 338. Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia.....	767
Art. 339. Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice.....	776
Art. 340. Nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor	779
Art. 341. Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public.....	783
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive	787
Art. 342. Nerespectarea regimului armelor și al munițiilor.....	787
Art. 343. Uzul de armă fără drept.....	799
Art. 344. Falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe arme letale	805
Art. 345. Nerespectarea regimului materialelor nucleare sau al altor materii radioactive.....	808
Art. 346. Nerespectarea regimului materiilor explozive	816
Art. 347. Sancționarea tentativei.....	823
Capitolul IV. Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege	825
Art. 348. Exerțarea fără drept a unei profesii sau activități.....	825
Art. 349. Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă	830
Art. 350. Nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă.....	835
Art. 351. Camăta.....	839

Capitolul V. Infrațiuni contra sănătății publice	841
Art. 352. Zădărnicierea combaterii bolilor	841
Art. 353. Contaminarea venerică	844
Art. 354. Transmiterea sindromului imunodeficiar dobândit	847
Art. 355. Răspândirea bolilor la animale sau plante	850
Art. 356. Infectarea apei	853
Art. 357. Falsificarea sau substituirea de alimente ori alte produse	856
Art. 358. Comercializarea de produse alterate	859
Art. 359. Traficul de produse sau substanțe toxice	862
Capitolul VI. Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice	866
Art. 360. Accesul ilegal la un sistem informatic	866
Art. 361. Interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice	880
Art. 362. Alterarea integrității datelor informatice	888
Art. 363. Perturbarea funcționării sistemelor informatice	893
Art. 364. Transferul neautorizat de date informatice	898
Art. 365. Operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice	904
Art. 366. Sancționarea tentativei	910
TITLUL VIII. INFRAȚIUNI CARE ADUC ATINGERE UNOR RELAȚII PRIVIND CONVICȚUIREA SOCIALĂ	911
Capitolul I. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice	911
Art. 367. Constituirea unui grup infracțional organizat	911
Art. 368. Instigarea publică	920
Art. 369. Incitarea la ură sau discriminare	923
Art. 370. Încercarea de a determina săvârșirea unei infracțiuni	925
Art. 371. Tulburarea ordinii și liniștii publice	927
Art. 372. Portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase	930
Art. 373. Împiedicarea desfășurării unei adunări publice	934
Art. 374. Pornografia infantilă	936
Art. 375. Ultrajul contra bunelor moravuri	942
Capitolul II. Infrațiuni contra familiei	945
Art. 376. Bigamia	945
Art. 377. Incestul	948
Art. 378. Abandonul de familie	953
Art. 379. Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului	961
Art. 380. Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu	964
Capitolul III. Infrațiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate	967
Art. 381. Împiedicarea exercitării libertății religioase	967
Art. 382. Profanarea lăcașurilor sau a obiectelor de cult	971
Art. 383. Profanarea de cadavre sau morminte	973
Art. 384. Prelevarea ilegală de țesuturi sau organe	978

TITLUL IX. INFRAȚIUNI ELECTORALE	981
Art. 385. Împiedicarea exercitării drepturilor electorale.....	981
Art. 386. Coruperea alegătorilor.....	987
Art. 387. Frauda la vot.....	991
Art. 388. Frauda la votul electronic.....	995
Art. 389. Violarea confidențialității votului.....	999
Art. 390. Nerespectarea regimului urnei de vot.....	1003
Art. 391. Falsificarea documentelor și evidențelor electorale.....	1007
Art. 392. Fapte săvârșite în legătură cu un referendum.....	1011
Art. 393. Sancționarea tentativei.....	1012
TITLUL X. INFRAȚIUNI CONTRA SECURITĂȚII NAȚIONALE	1013
Art. 394. Trădarea.....	1013
Art. 395. Trădarea prin transmitere de informații secrete de stat.....	1020
Art. 396. Trădarea prin ajutarea inamicului.....	1025
Art. 397. Acțiuni împotriva ordinii constituționale.....	1030
Art. 398. Înalta trădare.....	1036
Art. 399. Acțiunile ostile contra statului.....	1040
Art. 400. Spionajul.....	1043
Art. 401. Atentatul care pune în pericol securitatea națională.....	1048
Art. 402. Atentatul contra unei colectivități.....	1052
Art. 403. Actele de diversiune.....	1055
Art. 404. Comunicarea de informații false.....	1059
Art. 405. Propaganda pentru război.....	1062
Art. 406. Compromiterea unor interese de stat.....	1067
Art. 407. Divulgarea secretului care periclitează securitatea națională.....	1069
Art. 408. Infrațiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională.....	1074
Art. 409. Constituirea de structuri informative ilegale.....	1078
Art. 410. Nedenunțarea unor infrațiuni contra securității naționale.....	1083
Art. 411. Cauze de reducere a pedepsei.....	1087
Art. 412. Sancționarea tentativei.....	1089
TITLUL XI. INFRAȚIUNI CONTRA CAPACITĂȚII DE LUPTĂ A FORȚELOR ARMATE	1090
Capitolul I. Infrațiuni săvârșite de militari	1090
Art. 413. Absența nejustificată.....	1090
Art. 414. Dezertarea.....	1097
Art. 415. Încălcarea consemnului.....	1103
Art. 416. Părăsirea postului sau comenzii.....	1108
Art. 417. Insubordonarea.....	1111
Art. 418. Constrângerea superiorului.....	1116
Art. 419. Abuzul de autoritate.....	1119
Art. 420. Lovirea superiorului ori a inferiorului.....	1123
Art. 421. Capitulara.....	1127
Art. 422. Părăsirea câmpului de luptă.....	1130
Art. 423. Zborul neautorizat.....	1132
Art. 424. Părăsirea navei.....	1136
Art. 425. Părăsirea comenzii.....	1139
Art. 426. Neluarea măsurilor necesare în operațiunile navale.....	1142

Art. 427. Coborârea pavilionului	1144
Art. 428. Coliziunea	1147
Art. 429. Sancționarea tentativei.....	1150
Art. 430. Infrațiuni privitoare la aeronave militare.....	1150
Art. 431. Punerea în mișcare a acțiunii penale.....	1151
Capitolul II. Infrațiuni săvârșite de militari sau de civili	1152
Art. 432. Sustragerea de la serviciul militar în timp de război	1152
Art. 433. Agresiunea împotriva santinei	1156
Art. 434. Sustragerea de la luarea în evidența militară.....	1159
Art. 435. Neprezentarea la încorporare sau concentrare.....	1162
Art. 436. Jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă.....	1166
Art. 437. Folosirea emblemei Crucea Roșie în timpul operațiilor militare	1168
TITLUL XII. INFRAȚIUNI DE GENOCID, CONTRA UMANITĂȚII ȘI DE RĂZBOI.....	1171
Capitolul I. Infrațiuni de genocid și contra umanității	1171
Art. 438. Genocidul	1171
Art. 439. Infrațiuni contra umanității	1177
Capitolul II. Infrațiuni de război	1183
Art. 440. Infrațiuni de război contra persoanelor	1183
Art. 441. Infrațiuni de război contra proprietății și altor drepturi.....	1192
Art. 442. Infrațiuni de război contra operațiilor umanitare și emblemelor	1196
Art. 443. Utilizarea de metode interzise în operațiile de luptă	1200
Art. 444. Utilizarea de mijloace interzise în operațiile de luptă.....	1206
Art. 445. Sancționarea tentativei.....	1209
Bibliografie generală	1210

Universitatea „Nicolae Titulescu”

Vasile DOBRINOIU
Mihai Adrian HOTCA
Mirela GORUNESCU
Maxim DOBRINOIU

Ilie PASCU
Ioan CHIȘ
Costică PĂUN
Norel NEAGU
Mircea Constantin SINESCU

NOUL COD PENAL COMENTAT

PARTEA SPECIALĂ

Ediția a III-a, revăzută și adăugită

Contribuțiile autorilor la comentariul prezentei lucrări:

Prof. univ. dr. Ioan Chiș:	art. 394-412
Lector univ. dr. Maxim Dobrinoiu:	art. 230; art. 249-252; art. 325; art. 360-366
Prof. univ. dr. Vasile Dobrinoiu: (coordonator)	art. 188-189; art. 191-198; art. 201; art. 205-207; art. 209; art. 212; art. 218-220; art. 223-224; art. 227-229; art. 231-238; art. 242-244; art. 253-256; art. 266-270; art. 273; art. 275; art. 280-283; art. 285-286; art. 289-294; art. 376; 378-379; art. 381; art. 383; art. 413-417; art. 420-432; art. 435-437
Conf. univ. dr. Mirela Gorunescu:	art. 257-265; art. 438-445
Prof. univ. dr. Mihai Adrian Hotca:	art. 329-341; art. 348-359
Conf. univ. dr. Norel Neagu:	art. 190; art. 199-200; art. 202-204; art. 208; art. 210-211; art. 213-217; art. 221-222; art. 225-226; art. 239-241; art. 245-248; art. 256 ¹ ; art. 271-272; art. 274; art. 276-279; art. 284; art. 287-288; art. 377; art. 380; art. 382; art. 384; art. 418-419; art. 433-434
Prof. univ. dr. Ilie Pascu:	art. 295-324; art. 326-328; art. 342-347
Conf. univ. dr. Costică Păun:	art. 367-375
Asist. univ. dr. Mircea Constantin Sinescu:	art. 385-393

Universitatea „Nicolae Titulescu”

Vasile DOBRINOIU
Mihai Adrian HOTCA
Mirela GORUNESCU
Maxim DOBRINOIU

Ilie PASCU
Ioan CHIȘ
Costică PĂUN
Norel NEAGU
Mircea Constantin SINESCU

NOUL COD PENAL COMENTAT PARTEA SPECIALĂ

Ediția a III-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic
București
-2016-

Cuvânt-înainte

Ediția a III-a a volumului de față este continuarea lucrării „Noul Cod penal comentat. Partea generală” și abordează dispozițiile Părții speciale a noului Cod penal.

Explicațiile articolelor cuprinse în Partea specială se impun cu necesitate în această perioadă marcată de intrarea în vigoare a noului Cod penal, deoarece în cuprinsul Părții speciale au intervenit modificări semnificative față de legislația anterioară, modificări constând în introducerea unor instituții noi sau a unor corecții în textele Codului penal anterior, eliminarea unor paralelisme din reglementarea unor instituții și armonizarea dreptului penal român cu sistemele celorlalte state membre ale Uniunii Europene.

Pentru a ușura înțelegerea conținutului legal al dispozițiilor noului Cod penal, s-a recurs la folosirea schemei clasice de analiză a fiecărei infracțiuni, insistând pe structura incriminării (variantele tip și variantele agravate, atenuate sau asimilate), condițiile preexistente (obiectul și subiecții infracțiunii), conținutul constitutiv (latura obiectivă și latura subiectivă), formele infracțiunii și modul de sancționare.

Fiecare analiză este precedată însă de o prezentare comparativă a dispozițiilor noului Cod penal în raport cu legea penală anterioară, pentru a scoate în evidență atât conținutul noilor instituții, cât și elementele de diferențiere sau particularizare prezente în cele două texte de lege.

Evident, în cazul unei incriminări cu caracter de noutate, s-a precizat și sursa de inspirație, respectiv codurile penale ale unor țări din Uniunea Europeană, pentru a face mai lesnicioasă documentarea celor interesați.

O preocupare majoră a autorilor a constat în ilustrarea tezelor teoretice cu decizii din practica judiciară, cu accent deosebit pe cele care își păstrează aplicabilitatea și în raport cu dispozițiile noului Cod penal. Pentru a ușura înțelegerea și pentru a nu încălca textul cu prevederi legale corespondente din legi succesive, încadrarea juridică s-a făcut în unele locuri prin raportare la noua legislație, deși este evident că soluțiile de practică judiciară sunt adoptate potrivit legislației anterioare.

Fiind prima lucrare completă în materia dispozițiilor Părții speciale a noului Cod penal, autorii au valorificat punctele de vedere care s-au expus în doctrină prin lucrările fundamentale elaborate anterior și care sunt redată la sfârșitul acestei lucrări.

Autorii au avut în vedere și modificările legislative ulterioare ale noului Cod penal apărute în materia prescripției și confiscării extinse, precum și pe cele din Legea de punere în aplicare a noului Cod penal și a legislației conexe în materia executării sancțiunilor privative sau neprivative de libertate, dar și ultimele modificări intervenite prin O.U.G. nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și prin Legea nr. 151/2016 privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Nutrim speranța că lucrarea de față, distinsă cu Premiul „Vintilă Dongoroz” al Uniunii Juriștilor din România pe anul 2012, va constitui o experiență extrem de utilă în practica judiciară și va îmbogăți și aprofunda în continuare și patrimoniul doctrinei penale.

Autorii

Abrevieri

alin.	alineat
art.	articol
B. Of.	Buletinul Oficial, Partea I
c.	contra
C. Ap.	Curtea de Apel
C. civ.	Codul civil
C. mun.	Codul muncii
C. pen.	Codul penal
C. pr. fisc.	Codul de procedură fiscală
C. pr. pen.	Codul de procedură penală
CDP	Caiete de Drept Penal
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
civ.	civil(ă)
col.	colegiu
Convenție	Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția europeană a drepturilor omului)
CPC	V. Dobrinoiu, N. Conea, C.R. Romițan, M. Dobrinoiu, <i>Cauze penale comentate</i> , Ed. Semne, București, 2003
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
dec.	decizie
Dreptul	Revista „Dreptul”
ed.	ediție
Ed.	Editura
H.G.	Hotărârea Guvernului
ibidem	în același loc
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
idem	același autor
JN	Revista „Justiția Nouă”
JOUE	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
Jud.	Judecătoria
lit.	litera
LP	Revista „Legalitatea Populară”
M. Of.	Monitorul Oficial al României, Partea I
milit.	militar(ă)
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
op. cit.	opera citată
p./pp.	pagina/paginile
par.	paragraful
pct.	punctul
pen.	penal(ă)
pop.	popular

R1	V. Papadopol, M. Popovici, <i>Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1969-1975</i> , Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1977
R2	V. Papadopol, M. Popovici, <i>Repertoriu alfabetic de practică judiciară în materie penală pe anii 1976-1980</i> , Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982
R3	V. Papadopol, Șt. Daneș, <i>Repertoriu de practică judiciară în materie penală pe anii 1981-1985</i> , Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1989
RDP	Revista de Drept Penal
RRD	Revista Română de Drept
s.	secție
s.n.	sublinierea noastră
sent.	sentință
supra	mai sus
ș.a.	și alții
Trib.	Tribunalul
Trib. jud.	Tribunalul județean
Trib. Mun.	Tribunalul Municipal
Trib. reg.	Tribunalul regional
Trib. Suprem	Tribunalul Suprem
urm.	următoarele
vol.	volumul

TITLUL I

Infracțiuni contra persoanei

Capitolul I

Infracțiuni contra vieții

Omorul	Art. 188. (1) Uciderea unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi. (2) Tentativa se pedepsește.
---------------	--

SUMAR

I. NOUL COD PENAL ÎN RAPORT CU LEGEA PENALĂ ANTERIOARĂ	18
II. ANALIZA TEXTULUI	19

Bibliografie specială selectivă:

M. Blag, *Unele probleme privind distincția dintre tentativă de omor și vătămare corporală gravă prin punerea în primejdie a vieții persoanei*, în *Dreptul* nr. 10-11/1993, p. 71; G. Cudrișescu, *Discuții referitoare la limitele legale ale dreptului la viață al persoanei*, în *Dreptul* nr. 12/2007, p. 187; H. Diaconescu, *Considerații cu privire la momentul consumării infracțiunii de omor*, în *Dreptul* nr. 3/2003, p. 143; H. Diaconescu, *Infracțiunile de tentativă de omor. Elemente de diferențiere ale acestora de infracțiunile contra integrității corporale și sănătății persoanei*, în *Dreptul* nr. 3/2001, p. 94; H. Diaconescu, *Probleme ivite în doctrina juridică și practica judiciară cu privire la participația în cazul infracțiunii de omor*, în *Dreptul* nr. 12/1999, p. 109; H. Diaconescu, D.R. Diță, A.G. Gazdovici, *Considerații în legătură cu raportul de cauzalitate în cazul infracțiunii de omor*, în *Dreptul* nr. 10/2007, p. 145; C. Discă, *Infracțiunea de omor și infracțiunea de loviri cauzatoare de moarte*, în *Pro Lege* nr. 2/1990, p. 30; Gh. Mateuț, *Distincția dintre infracțiunea de omor și alte infracțiuni*, în *RDP* nr. 1/2000, p. 31; Gh. Mateuț, *Unele considerații privind conținutul constitutiv al infracțiunii de omor*, în *Dreptul* nr. 7/1999, p. 84; Gh. Mateuț, *Unele probleme privind tentativa la omor*, în *Dreptul* nr. 10/2000, p. 96; Gh. Mateuț, V. Găzdac, *Tentativa la infracțiunea de omor și vătămarea corporală gravă*, în *Pro Lege* nr. 1/1994, p. 74.

I. NOUL COD PENAL ÎN RAPORT CU LEGEA PENALĂ ANTERIOARĂ¹

În elaborarea noului Cod penal s-a urmărit, pe de o parte, valorificarea tradiției legislației penale române, iar, pe de altă parte, racordarea la curente de reglementare actuale ale unor sisteme juridice de referință în dreptul penal european. Aceste două direcții avute în vedere la elaborarea Codului au putut fi conciliate tocmai prin analiza atentă a evoluției legislației penale române. Astfel, în valorificarea tradiției legislației noastre penale s-a pornit de la prevederile Codului penal din 1936, multe dintre ele menținute și de Codul penal din 1968. Așa cum este cunoscut, Codul din 1936 a avut două surse de inspirație principale – Codul penal italian și Codul penal din Transilvania (în esență, de inspirație austriacă). În același timp, este o realitate că, în prezent, reglementările penale cu cea mai largă influență în dreptul european aparțin în continuare spațiului german și italian. Convergența reglementărilor propuse de noul Cod cu cele din aceste legislații și cu cele pe care ele le-au inspirat (dreptul spaniol, elvețian, portughez) a permis valorificarea creativă a tradiției naționale concomitent cu realizarea unor reglementări armonizate cu tendințele actuale ale dreptului penal european. Fidelitatea față de tradiția italo-germană nu presupune însă preluarea unor dispoziții din aceste legislații în forma în care ele se regăseau la momentul elaborării Codului penal din 1936, ci, dimpotrivă, luarea în considerare a evoluției intervenite în aceste sisteme, a teoriilor și reglementărilor moderne dezvoltate între timp.

În ceea ce privește Partea specială a Codului penal, sub aspectul sistematizării, s-a renunțat la structura codurilor penale anterioare, fiind reglementate mai întâi infracțiunile care aduc atingere persoanei și drepturilor acesteia și abia după aceea infracțiunile care aduc atingere atributelor statului. Această structură se regăsește la majoritatea codurilor europene recente (Austria, Spania, Franța, Portugalia etc.) și reflectă concepția actuală privind locul persoanei și al drepturilor și libertăților acesteia în ierarhia valorilor care se bucură de protecție, inclusiv prin mijloace penale.

Primul titlu din Partea specială este consacrat infracțiunilor contra persoanei și cuprinde nouă capitole: Infracțiuni contra vieții (Capitolul I), Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății (Capitolul II), Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie (Capitolul III), Agresiuni asupra fătului (Capitolul IV), Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie (Capitolul V), Infracțiuni contra libertății persoanei (Capitolul VI), Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile (Capitolul VII), Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale (Capitolul VIII), Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private (Capitolul IX).

În cadrul infracțiunilor contra persoanei, prima grupă de infracțiuni analizată, la fel ca în Codul penal anterior, se referă la infracțiunile contra vieții. Codul penal debutează, în art. 188, cu incriminarea faptei de omor, într-o variantă identică cu cea din Codul penal anterior.

Gradul de pericol social pe care-l prezintă omorul este deosebit de ridicat, această faptă aducând atingere celui mai important atribut al persoanei, viața. Punerea în pericol sau suprimarea vieții persoanei interesează nu numai persoana victimei, ci persoana în general, deoarece fără respectarea vieții persoanei nu poate fi concepută nici existența pașnică a colectivității, nici conviețuirea membrilor acesteia.

¹ Preluat din Expunerea de motive privind Proiectul Legii privind Codul penal, pe www.just.ro.

II. ANALIZA TEXTULUI¹ 1. Structura incriminării

Infracțiunea de omor prezintă o variantă tip și o variantă agravată. Varianta tip este reglementată în art. 188 C. pen. și va fi analizată în continuare. Varianta agravată este prevăzută în art. 189 C. pen., sub denumirea de omor calificat, și va fi analizată în articolul următor.

 2. Condiții preexistente| A. *Obiectul infracțiunii*

a) **Obiectul juridic generic.** Infracțiunile contra persoanei au ca obiect juridic generic ansamblul relațiilor sociale care se constituie și se desfășoară în legătură cu apărarea persoanei, privită sub totalitatea atributelor sale (viața, integritatea corporală, inviolabilitatea sexuală, libertatea, demnitatea)².

Este cunoscut că aceste infracțiuni prezintă un ridicat grad generic de pericol social, determinat, pe de o parte, de importanța valorilor sociale ce constituie obiectul protecției penale și de gravele urmări pe care le pot avea pentru comunitate săvârșirea acestor infracțiuni, iar, pe de altă parte, de faptul că infracțiunile contra persoanei se realizează, de regulă, prin utilizarea unor mijloace sau procedee violente și au o frecvență deseori mai ridicată în raport cu alte categorii de infracțiuni³.

b) **Obiectul juridic special** îl constituie relațiile sociale referitoare la dreptul la viață al fiecărei persoane asupra căreia se efectuează activitatea de ucidere⁴.

c) **Obiectul material** este corpul în viață al victimei. Nu interesează dacă victima era sănătoasă ori într-o fază avansată de boală și nu ar mai fi trăit mult dacă nu ar fi fost ucisă și nici dacă ar fi acționat și cauze naturale pe lângă acțiunea făptuitorului (concurș de cauze) care au condus la moartea victimei. Este indiferent și dacă victima ar fi fost o persoană tânără sau în vârstă ori dacă era sau nu în plenitudinea facultăților fizice și psihice.

Dacă victima și-ar fi dorit o moarte apropiată ori ar fi vrut să-și suprime singură viața, consimțământul dat în acest sens autorului infracțiunii determină o altă încadrare juridică în infracțiunea de ucidere la cererea victimei (art. 190 C. pen.).

Stabilirea timpului cât persoana ar mai fi trăit dacă nu era ucisă este, de asemenea, lipsită de orice relevanță sub aspectul existenței infracțiunii. Toate împrejurările de mai sus, deși nu au relevanță pentru existența infracțiunii, ar putea fi avute în vedere la individualizarea sancțiunii penale.

Este controversată problema dacă există tentativă sau fapt putativ când făptuitorul acționează cu intenția de omor asupra unui cadavru crezând că este o persoană în viață⁵. Considerăm totuși că victima trebuie să fie în viață pentru existența obiectului material al infracțiunii.

¹ V. Dobrinoiu, N. Neagu, *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, pp. 17-23 (citat în continuare „V. Dobrinoiu, N. Neagu, *op. cit.*, 2011”).

² Obiectul juridic generic este comun tuturor infracțiunilor contra persoanei și, în ideea de a nu ne repeta, nu-l vom mai arăta la fiecare infracțiune în parte.

³ V. Dongoroz, S. Kahane, I. Oancea, I. Fodor, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu, V. Roșca, *Explicații teoretice ale Codului penal român. Volumul III. Partea specială*, Ed. Academiei, București, 1971, p. 171.

⁴ G. Antoniu, C. Duvac, D.I. Lămășanu, I. Pascu, C. Sima, T. Toader, I. Vasii, *Explicații preliminare ale noului Cod penal*, vol. III, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 33.

⁵ F. Stretianu, *Tratat de drept penal. Partea generală*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pp. 641-642. În același sens, a se vedea A. Filipaș, *Despre convertirea faptului putativ în tentativă în materia infracțiunilor de omor*, în RDP nr. 4/1994, p. 54 (în analiza valorii concrete protejate de legiuitor, s-a ridicat chestiunea dacă reprezintă sau nu o condiție *sine qua non* pentru

În stabilirea legăturii de cauzalitate este indiferent dacă activitatea făptuitorului s-a exercitat direct, mijlocit asupra victimei sau asupra unor obiecte care, ca urmare a desfășurării raportului cauzal, au produs moartea victimei. De exemplu, făptuitorul incendiază casa în care se afla victima, care, fiind paralizată, nu se poate salva și moare carbonizată; autorul trage cu arma asupra bărcii în care se găsește victima și, barca scufundându-se din cauza orificiului produs, victima se îneacă. Tot astfel, autorul se poate folosi de anumite fenomene ale naturii spre a provoca moartea victimei, de pildă, lovește victima, o dezbracă și o lasă inconștientă pe zăpadă, urmărind să îi provoace moartea prin înghețare¹.

Stabilirea existenței legăturii de cauzalitate, mai ales în condițiile în care au acționat și alți factori contributivi, pe care inculpatul nu și i-a asociat conștient, nu este suficientă pentru stabilirea răspunderii penale a autorului, mai este necesară și o anumită poziție psihică a acestuia față de fapta sa și rezultatul ei. De aceea, urmează ca, în continuare, să se examineze poziția subiectivă a inculpatului, modul în care s-a reflectat în conștiința sa relația cauzală conștientă și atitudinea adoptată de acesta față de urmările faptei².

| **B. Latura subiectivă**

Din punctul de vedere al laturii subiective, omorul se săvârșește cu intenție. Aceasta poate fi directă sau indirectă, după cum autorul, prevăzând moartea victimei, a urmărit sau numai a acceptat producerea acestui rezultat³.

În practica judiciară, intenția de a ucide se stabilește în funcție de materialitatea actului, care, în majoritatea cazurilor, evidențiază poziția psihică a făptuitorului. Astfel, s-a precizat că există intenția de a ucide dacă se constată o multitudine de lovituri aplicate în zonele vitale ale corpului (inimă, ficat, rinichi)⁴, perseverența în aplicarea de lovituri cu un obiect dur în diverse regiuni ale corpului⁵, lovirea victimei cu intensitate în cap⁶, lovirea cu intensitate a unei persoane cu cuțitul în piept, cauzându-i o leziune toracică penetrantă. Dacă victima nu a decedat, fapta întrunește elementele constitutive ale tentativei la infracțiunea de omor, iar nu ale infracțiunii de vătămare corporală⁷.

Deosebit de importante pentru caracterizarea poziției subiective a făptuitorului față de rezultat sunt și împrejurările în care s-a produs actul de violență și care, indiferent de materialitatea actului, pot să confirme sau să infirme intenția deucidere.

Este greșit să se considere că orice vătămare produsă într-o zonă vitală a corpului, chiar dacă a necesitat un număr mare de îngrijiri medicale, trebuie neapărat să fie încadrată ca tentativă de omor, fără a se ține seama de împrejurările în care s-a consumat fapta⁸, de modul derulării acțiunii și, de asemenea, de datele care caracterizează persoana inculpatului⁹.

Astfel, în practica judiciară s-a reținut că lovirea victimei cu un par în cap, având ca urmare fracturi de boltă și de bază a craniului, constituie tentativă la infracțiunea de omor. O atare faptă impune concluzia că inculpatul a acționat cu intenția de a ucide, iar nu de a cauza,

¹ CSJ, s. pen., dec. nr. 2296/1995, în *Culegere de decizii pe anul 1995*, pp. 172-173.

² G. Antoniu ș.a., *op. cit.*, vol. III, p. 26.

³ I. Pascu, M. Gorunescu, *Drept penal. Partea specială*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 88.

⁴ CSJ, s. pen., dec. nr. 259/1993, în Al. Boroș, V. Radu-Sultănescu, N. Neagu, *Drept penal. Partea specială. Culegere de spețe pentru uzul studenților*, Ed. All Beck, București, 2002, p. 162.

⁵ C. Ap. Timișoara, s. pen., dec. nr. 26/1998, în Al. Boroș, V. Radu-Sultănescu, N. Neagu, *op. cit.*, p. 163.

⁶ C. Ap. Suceava, s. pen., dec. nr. 132/A/1999, în Al. Boroș, V. Radu-Sultănescu, N. Neagu, *op. cit.*, p. 162.

⁷ ICCJ, s. pen., dec. nr. 361/2005, în *Jurisprudența secției penale, 2005*, p. 33.

⁸ C. Ap. Brașov, s. pen., dec. nr. 286/2005, în *Culegere Curtea de Apel Brașov, 2005*, p. 70.

⁹ C. Ap. Cluj, s. pen., dec. nr. 219/2003, în *Buletinul Jurisprudenței, Culegere de practică judiciară, 2003*, Ed. Lumina Lex, București, 2003, pp. 620-621; Trib. jud. Constanța, sent. pen. nr. 2233/1989, în *Dreptul nr. 8/1990*, p. 86.